

จิตรกรรมไทยประเพณี ในอดีตและปัจจุบัน

โดย

นายธีรวัฒน์ นุชเจริญผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

จิตรกรรมไทยประเพณี ในอดีตและปัจจุบัน

โดย

นายธีรวัฒน์ นุชเจริญผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

PAST AND PRESENT IN TRADITIONAL THAI PAINTING

By

Teerawat Nutcharoenpol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Program of visual arts

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ จิตรกรรมไทยประเพณี
ในอดีตและปัจจุบัน ” เสนอโดย นายธีรวัฒน์ นุชเจริญผล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง
2. ศาสตราจารย์ชวลิต นิ่มเสมอ

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชัย ภิรมย์รักษ์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ชวลิต นิ่มเสมอ)

...../...../.....

52004207 : สาขาวิชาทัศนศิลป์

คำสำคัญ : จิตรกรรมไทยประเพณี ในอดีตและปัจจุบัน

ธีรวัฒน์ นุชเจริญผล : จิตรกรรมไทยประเพณี ในอดีตและปัจจุบัน. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : ศ.ปรีชา เกาทอง และ ศ.ชลุด นิ่มเสมอ. 50 หน้า.

จิตรกรรมไทยประเพณี ในอดีตและปัจจุบัน เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านทัศนศิลป์ ด้วยการนำภาพเหตุการณ์สังคมสถานที่ปัจจุบันและภาพแรงบันดาลใจจากจิตรกรรมฝาผนังในอดีตมาทับซ้อน โดยมีเรื่องราวและกลวิธีที่สอดคล้องทางจิตรกรรมเป็นตัวแทนเชื่อมโยงให้สามารถอยู่ร่วมกันได้เพื่อต้องการสื่อถึงความกลมกลืนในการสร้างสรรค์งานด้วยการจัดแย้งของรูปแบบงานที่เชื่อมต่อเวลาในแต่ละยุค โดยมีแง่มุมสะท้อนเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์และสภาพสังคมในปัจจุบัน ให้ตระหนักภาพเหตุการณ์ในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นซ้ำซ้อน บนพื้นแผ่นดินไทย

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

52004207 : MAJOR : VISUAL ARTS

KEY WORD : PAST AND PRESENT IN TRADITIONAL THAI PAINTING

TEERAWAT NUTCHAROENPOL : PAST AND PRESENT IN TRADITIONAL THAI PAINTING. THESIS ADVISORS : PROF.CHALOOD NIMSAMER AND PROF.PREECHA THAOTHONG. 50 pp.

Past and Present in Traditional Thai Painting, is a creation of the visual arts. Integrating the current social event pictures with the pictures inspired from past mural paintings, with the story coherently composed of painting method as a coordinator. Linking them together, is to present work created in harmony with different forms in each period. There is an aspect reflecting the importance of the historical events and the current social events, in order to be aware of the current events that repeatedly happened as same as history on the land of Thais.

Program of Visual Arts Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอบน้อมรำลึกถึงคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรม คุณแห่งพระสงฆ์ ผู้เป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจ และได้น้อมนำคำสั่งสอน มาเป็นหลักการดำเนินชีวิตแก่ข้าพเจ้า

น้อมรำลึกและกราบขอบพระคุณ ความรักความอบอุ่นจากคนในครอบครัวข้าพเจ้าที่ทำให้ก่อเกิดความรู้สึกนึกคิด เป็นตัวตนของข้าพเจ้าเอง และดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข โดยเฉพาะความรักและความเข้าใจจาก บิดา มารดา ที่มีให้ข้าพเจ้าเสมอมา

กราบขอบพระคุณและเทิดทูนบรมครูช่างไทยโบราณ เป็นผู้สร้างสรรค์งานศิลปกรรมในทางพุทธปัญญา อันเป็นแนวทางการศึกษาของชนรุ่นหลัง และของข้าพเจ้าเองที่ได้ศึกษาเป็นแนวทางการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมของตน

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ชี้แนะแนวทางการศึกษาแก่ข้าพเจ้าตลอดมา โดยเฉพาะท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณชูลัด นิมเสมอ และท่านศาสตราจารย์ปรีชา เถาทอง อาจารย์ผู้ควบคุมศิลปะนิพนธ์ ที่ได้ช่วยเหลือให้คำปรึกษาที่ดียิ่งซึ่งส่งผลให้ศิลปะนิพนธ์ของข้าพเจ้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ข้าพเจ้าขอขอบคุณกัลยาณมิตร ทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตนทั้งหลายผู้ที่คอยช่วยเหลือเกื้อกูล และแนะนำไปในทางที่ดีงามให้แก่ข้าพเจ้า โดยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์.....	2
สมมติฐานการสร้างสรรค์.....	2
ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	2
ขั้นตอนการสร้างสรรค์.....	3
วิธีการศึกษา.....	3
แหล่งข้อมูล.....	4
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	5
อิทธิพลที่ได้รับจากจิตรกรรมฝาผนัง.....	5
อิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมปัจจุบัน.....	7
อิทธิพลทางความคิด.....	7
ภาพข้อมูลที่เป็นอิทธิพลจากจิตรกรรมฝาผนัง.....	9
ภาพข้อมูลที่เป็นอิทธิพลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน.....	15
3 องค์ประกอบและกระบวนการสร้างสรรค์.....	19
ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล.....	19
ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	21
ภาพแสดงตัวอย่างแบบร่างผลงาน.....	23
ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน.....	26

บทที่	หน้า
4 การดำเนินงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์.....	29
ผลงานระยะแรก.....	29
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์.....	29
ผลงานวิทยานิพนธ์.....	30
5 สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	45
บรรณานุกรม.....	46
ภาคผนวก.....	47
ประวัติผู้วิจัย.....	49

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม.....	9
2 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม.....	9
3 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม.....	10
4 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดหนองบัว จ. น่าน.....	10
5 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม.....	11
6 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดภูมินทร์ จ. น่าน.....	11
7 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม.....	12
8 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม.....	12
9 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดโพธิ์.....	13
10 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดมหาพฤฒาราม.....	13
11 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดหนองบัว จ. น่าน.....	14
12 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม.....	14
13 ห้างมาบุญครอง.....	15
14 ภาพตึกมุกกว้าง.....	15
15 ภาพสะพานวงแหวนอุตสาหกรรม.....	16
16 ภาพท้องฟ้า.....	16
17 ภาพตึกสยามพารากอน.....	17
18 พระพุทธรูป หลวงพ่อโต วัดอินทวิหาร.....	17
19 ภาพพระนอนวัดโลกยสุธา จ. พระนครศรีอยุธยา.....	18
20 ภาพคนรอรถบัส.....	18
21 ภาพแสดงแบบร่างสี่ลงบนผ้าใบ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	23
22 ภาพแสดงแบบร่างปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	23
23 ภาพแสดงแบบร่างปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	24
24 ภาพแสดงแบบร่างปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5.....	25
25 ภาพแสดงแบบร่างตัดต่อทางคอมพิวเตอร์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5.....	25
26 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	26
27 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	27

ภาพที่	หน้า
28 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	28
29 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	32
30 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	33
31 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	34
32 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	35
33 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5.....	36
34 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 6.....	37
35 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 7.....	38
36 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1.....	40
37 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	41
38 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	42
39 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	43
40 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5.....	44

บทที่ 1

บทนำ

จิตรกรรมไทยประเพณีที่สร้างสรรค์ไว้บนฝาผนังอาคาร โบสถ์ วิหาร หรือในสมุดไทย เป็นศิลปกรรมที่เกิดจากความคิดและความบันดาลใจ ตลอดจนการแสดงออกถึงความพากเพียรทางปัญญา และความศรัทธาของบรรพบุรุษในการรวบรวมสิ่งดีงามในสังคมยุคนั้น มาบันทึกไว้ในงานจิตรกรรม เพื่อให้เป็นประจักษ์พยานแสดงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปกรรม ศาสนา โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี สังคม ตลอดจนสภาพแวดล้อมท้องถิ่นในอดีต นับว่าเป็นหลักฐานของชาติและเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมานาน หลายชั่วอายุคน

มรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติไทยได้ถูกนำมาศึกษาค้นคว้าและรวบรวมไว้ในรูปของข้อมูล อันเป็นประโยชน์ทั้งในแง่ของการอนุรักษ์และสานต่อบุคลิกภาพของความเป็นไทยโดยที่เราทราบกันดีแล้วว่า วัฒนธรรมไทยปัจจุบันนั้นเป็นผลผลิตของการสร้างสรรค์โดยการปรุงแต่งจากวัฒนธรรมไทยแท้ และจากการผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมที่รับมาจากชนชาติอื่น มีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์ต่อกันด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ การเมือง ศาสนา และเศรษฐกิจ จึงได้เป็นลักษณะเฉพาะของไทย ที่มีเสน่ห์ความงามแบบร่วมสมัยลงตัวในวัฒนธรรมซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้านำรูปแบบแห่งความเป็นไทยดังกล่าว ผสมผสานเข้ากันกับเนื้อหาเรื่องราวทางสังคมปัจจุบันรวมถึงเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ใหม่ๆเข้าไปในการทำงานโดยการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นจากแรงบันดาลใจในพุทธศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น และเรื่องราวอันเกี่ยวเนื่องทางสังคมในช่วงเวลานั้นอย่างเหมาะสมกลมกลืน

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง วิธีการดำเนินชีวิตของคนไทย ในอดีตจากภาพจิตรกรรมฝาผนังกับความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบัน ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางสังคม สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมไปถึงเหตุการณ์สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ เรื่องราวในอดีต สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภาพสะท้อนภายในจิตใจข้าพเจ้า นึกย้อนกลับไปยังภาพเหตุการณ์ในอดีต ที่ข้าพเจ้าเคยศึกษาประวัติศาสตร์บ้านเมือง พบว่ามีความชื่นชอบภาพจิตรกรรมไทยโบราณ ซึ่งเกิดความบันดาลใจให้จินตนาการ

สร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยแสดงสภาวะแวดล้อมเหตุการณ์ปัจจุบัน ชื่นภาพคนโบราณจากจิตรกรรมฝาผนังในอดีต ในรูปแบบที่เป็นทัศนศาสตร์ส่วนตัวของข้าพเจ้า โดยมีเรื่องราวและกลวิธีที่สอดคล้องทางจิตรกรรมเป็นตัวประสาน ต้องการสื่อถึงความขัดแย้งที่กลมกลืนในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อนำเสนอให้คนเห็นภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ยังคงหลงเหลือร่องรอยความเป็นไทยในอดีต ที่นับวันยิ่งจางหายไป และตระหนักถึงเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นซ้ำซ้อนในปัจจุบัน ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ามีความปรารถนาที่จะเห็นความปกติสุขของสังคมไทย ในปัจจุบันและอนาคต

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. เพื่อศึกษา ค้นคว้า และทดลองแนวทางในการสร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบจิตรกรรมไทยประเพณี ให้มีลักษณะเฉพาะตน โดยมีเรื่องราวสถานที่ของคนในยุคปัจจุบัน ชื่นด้วยภาพคนโบราณจากจิตรกรรมฝาผนังในอดีต
2. เพื่อเป็นการสร้างสรรค์งานเฉพาะตัวที่มีเอกลักษณ์ รวมไปถึงบันทึกขั้นตอนการพัฒนาและผลสำเร็จของผลงานอย่างเป็นระบบ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบของจิตรกรรมไทยสมัยใหม่
4. เพื่อกระตุ้นให้คนไทยในปัจจุบัน ได้ตระหนักถึงเรื่องราวในอดีตที่กำลังเลือนหายไป ในสังคมไทยปัจจุบัน

สมมุติฐานการสร้างสรรค์

การสะท้อนมุมมองสังคมในอดีตและปัจจุบัน ให้เห็นความเป็นจริงของสังคมไทยซึ่งเป็นร่องรอยที่สืบเนื่องต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ผู้คนรุ่นหลัง โดยใช้ทัศนธาตุเป็นสื่อทางการแสดง ออกและสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมไทยในรูปแบบใหม่ สามารถที่จะค้นพบรูปแบบ และแนวทางการสร้างสรรค์ที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะในผลงานวิธานิพนธ์ชุดนี้

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ได้กำหนดขอบเขตของการสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา ได้รับแรงบันดาลใจและแนวความคิด มาจากวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในอดีตจากภาพจิตรกรรมฝาผนัง กับความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบัน โดยนำมาผสมผสานกับจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวสร้างสรรค์เป็นผลงาน

2. ขอบเขตทางด้านรูปแบบ สร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรม ถ่ายทอดและแสดงออกด้วยทัศนธาตุ โดยคงไว้ซึ่งลักษณะจิตรกรรมไทยประเพณีที่ผสมผสานกับจิตรกรรมไทยร่วมสมัย
3. ขอบเขตขอบเขตทางด้านเทคนิค ใช้เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ

ขั้นตอนการสร้างสรรค์

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 รวบรวมข้อมูลภาพจากจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่างที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตพื้นบ้าน ทั่วทุกภูมิภาค สภาพแวดล้อมและสถานที่จริง รวมถึงหนังสือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 รวบรวมข้อมูล สถานที่ปัจจุบัน จากย่านใจกลางเมืองสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งชุมชน แหล่งค้าขายที่ประกอบอาชีพต่างๆ แหล่งคมนาคม พื้นที่ก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ฯลฯ
2. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
 - 1.1 ศึกษาข้อมูลอันเป็นที่มาของแรงบันดาลใจ ประมวลความคิดค้นกรองออกมาเพื่อเป็นแนวทางการสร้างสรรค์
 - 1.2 สร้างภาพร่าง ทดลอง ปรับปรุง เปลี่ยนรูปแบบ และหาความลงตัวของชิ้นงานจากการวางตำแหน่งของสถาปัตยกรรม กับกลุ่มคนในอดีตและปัจจุบันให้เหมาะสม
 - 1.3 ปฏิบัติงานสร้างสรรค์
 - 1.4 วิเคราะห์และสรุปผลของการสร้างสรรค์ หาความเป็นไปได้ของงาน นำไปแก้ไขและพัฒนาผลงานชิ้นต่อไป

วิธีการศึกษา

1. รวบรวมข้อมูล ศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวภาพเหตุการณ์ในอดีต และปัจจุบันที่มีความสอดคล้องกัน ซึ่งเป็นที่มาและความบังคลาใจในการสร้างคร้งงาน
2. กลั่นกรองและวิเคราะห์ข้อมูล เลือกสรร ลำดับขั้นตอนทางความคิด เพื่อพัฒนาไปสู่แนว คิดที่เหมาะสมและมีความชัดเจน
3. กำหนดกรอบความคิด ขอบเขตของการนำเสนอ ลักษณะวิธีการในการแสดงออกในการสร้างผลงานงานที่เหมาะสมหรือตอบสนองกับแนวความคิด
4. สร้างภาพร่าง ปรับเปลี่ยน พัฒนาเพื่อหารูปแบบและความลงตัวของชิ้นงาน
5. สร้างสรรค์ผลงานงานวิทยานิพนธ์ ด้วยกระบวนการทางจิตรกรรม อาจปรับเปลี่ยนพัฒนา เพิ่มเติมเพื่อความพึงใจและเหมาะสม

6. วิเคราะห์ผลสำเร็จ เพื่อหาจุดเด่นและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ที่สุด
7. นำเสนอผลงานสู่การสัมมนาวิจารณ์ เพื่อประเมินปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น
8. บันทึกข้อมูลของการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละช่วง เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาผลงานในครั้งต่อไป

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 หนังสือ เอกสารอ้างอิง ที่เกี่ยวข้องกับภาพจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่างๆ ทุกภูมิภาค
 - 1.2 หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย ความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ข้อมูลที่ได้จากการออกสำรวจพื้นที่
 - 2.1 ศึกษาข้อมูลข้อมูลสถานที่ปัจจุบัน ย่านใจกลางเมือง สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งชุมชน แหล่งค้าขายที่ประกอบอาชีพต่างๆ แหล่งคมนาคม พื้นที่ก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ฯลฯ
 - 2.2 ศึกษาข้อมูลตามวัด ศาสนสถาน จิตรกรรมฝาผนังที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินวิถีชีวิต
 - 2.3 ศึกษาข้อมูลจากการพูดคุย สอบถามและการบอกเล่าของบุคคลที่อยู่ตามสถานที่นั้น

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้ามีความชื่นชอบในความงามของภาพจิตรกรรมฝาผนัง เส้นสายลายสีที่วิจิตรงดงามมีชีวิตชีวา ถูกถ่ายทอดเป็นภาพเขียนในแบบอุดมคติ องค์ประกอบของภาพจัดวางได้อย่างผสมกลมกลืนกับเรื่องราวทางพุทธศาสนา ดูน่าอัศจรรย์ ผนวกกับข้าพเจ้ามีนิสัยชอบเขียนภาพแนว กึ่งเหมือนจริง เน้นบรรยากาศ อารมณ์ความรู้สึก ธรรมชาติ สภาพแวดล้อม สถาปัตยกรรมต่างๆ ที่ได้พบเห็นอยู่รอบตัว จึงคิดสร้างสรรค์นำเอาภาพในแบบอุดมคติและภาพกึ่งเหมือนจริงนี้ ผสมผสานความคิดสร้างจินตนาการ ในแบบเจาะตนโดยยึดเอาสถานที่ปัจจุบัน ย่านใจกลางเมือง ผ่านการถ่ายทอดทางอารมณ์ ความรู้สึกที่ได้พบเห็นเรื่องราวที่สะท้อนใจในแต่ละช่วงเวลาตามยุคสมัย นำเสนอความขัดแย้งที่กลมกลืน ระหว่างช่วงเวลาในอดีตและปัจจุบัน , ภาพในอุดมคติและภาพเหมือนจริง

สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจเกิดขึ้นมิได้เลย หากไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ทั้งจากภาพจิตรกรรมฝาผนัง สถาปัตยกรรมไทย สภาพแวดล้อมปัจจุบัน เรื่องราวสำคัญในประวัติศาสตร์ และข้อมูลเรื่องความคิดในสังคมอดีตและปัจจุบัน สามารถที่จะรวบรวม ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ ถ่ายทอด ออกมาเป็นภาษาภาพ อย่างสมบูรณ์แสดงจินตนาการให้ผู้คนได้เห็นในโลกแห่งความเป็นจริง

อิทธิพลจากจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นแรงบันดาลใจแรกในการสร้างสรรค์ผลงานผ่านการศึกษา ค้นคว้าและทดลอง จนสรุปออกมาเป็นผลงานชุด จิตรกรรมไทยประเพณี ในอดีตและปัจจุบัน เมื่อข้าพเจ้าก้าวขึ้นบันไดและเข้าไปภายในโบสถ์ สิ่งแรกที่เห็นคือ พระพุทธรูปตั้งสง่างามบนฐานชุกชีแถมพระโอษฐ์ สายพระเนตรเปี่ยมไปด้วยเมตตา น้อมนำพาจิตใจข้าพเจ้า ให้ศรัทธาในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประดับประดาไปด้วยกระจกสีสวยงาม ไกลไปถึง บริเวณรอบๆ ฝาผนังมีภาพจิตรกรรมไทยพื้นใหญ่ องค์การ ด้านหลังพระประธานเป็นภาพเขียนไตรภูมิ ด้านหน้า พระประธานเป็นเรื่องราวสำคัญในพุทธประวัติตอน มารพญู ด้านข้างผนังทั้งสองข้างเล่าเรื่องพุทธประวัติ ทศชาติชาดก มองเข้าไปในลายละเอียดของแต่ละผนังก็รู้สึกถึงแรงบันดาลใจ ก่อนนมัสการ ที่ค่อยๆ เรียบเรียงเข้าสู่สายตาเก็บเข้าไปอยู่ในจิตใจและค่อยๆ ถูกล้นออกมาเป็นความปิติภายในช่วงขณะนั้น ข้าพเจ้าค่อยๆ เดินดูลายละเอียด เรื่องราวทางพุทธประวัติ เห็นสิ่งที่ข้าเจ้ารู้สึก

ประทับใจคือ ภาพวิถีชีวิตชาวบ้านแบบโบราณของไทยในสมัยก่อน การเดินทางโดยใช้เกวียนเรือ ที่มีฐานะหน่อยก็ใช้ม้า เริ่มมีชาวต่างชาติเข้ามาปะปน บ้านทรงไทยมุงจากสวยๆ อยู่ริมแม่น้ำเรือลำเกวียนใหญ่บรรทุกสินค้าที่นำพาโดยชาวจีนหน้าตาเต็มไปด้วยความมุ่งมั่น ข้ามสะพานมาอีกฝั่งหนึ่ง เห็นกำแพงเมืองสีขาวสูงใหญ่ มีทหารเฝ้าหน้าประตู รอบๆกำแพงมีตลาดเล็กๆขายผักขายปลา นานาชนิด ด้านหลังกำแพงเมืองอีกฟากหนึ่งมีต้นไม้ต้นใหญ่ห้อมล้อมด้วยพญานาณาพันธุ์ภาพเหล่านี้จำติดตาข้าพเจ้าถึงความสงบสุขในสังคมไทยการดำเนินชีวิตแบบพึ่งพิงอิงอาศัยกัน จุดประกายแรกให้ข้าพเจ้าเริ่มศึกษางานจิตรกรรมไทยกับวิถีชีวิตคนไทยในอดีตเรื่อยมา

จิตรกรรมฝาผนังเป็นภาพสะท้อนประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของสังคมคนในยุคสมัย ณ ขณะนั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความน่าสนใจในเรื่องของการดำเนินชีวิต และสัมพันธภาพ ดังปรากฏให้เห็นชัด จากสภาพบ้านเรือน ที่อยู่อาศัยอิริยาบถของผู้คน รวมทั้งกิจกรรมต่างๆที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เป็นสังคมที่แสดงให้เห็นถึงความเรียบง่าย พึ่งพาอาศัย แบ่งบอกรถึงความสมดุลแห่งชีวิต การดำรงอยู่ในลักษณะสอดคล้องกับวิถีชีวิตธรรมชาติ นอกจากสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นเรื่องราวแล้วยังมีทัศนธาตุต่างๆ เป็นส่วนประกอบที่ทำให้ตัวจิตรกรรมมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าได้หยิบยก ภาพตัวละคร กระบวนการ วิธีการบางขั้นตอนมาศึกษาและปฏิบัติลงในผลงาน ซึ่งมีส่วนต่างๆดังนี้

1. ภาพชาวบ้าน หรือเรียกกันในภาษาจิตรกรรมว่า ตัวฉาก ช่างโบราณเขียนขึ้นมาเพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงภาพชีวิตของชาวบ้าน ทุกตัวเขียนแสดงบุคลิกบ่งบอกอุปนิสัยของตัวละครนั้นได้อย่างชัดเจน ลายเส้นค่อนข้างอิสระ ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการเขียนภาพคนในอิริยาบถต่างๆ ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับลายมือของข้าพเจ้า

2. ลักษณะการจัดภาพแบบสองมิติแบบโบราณ เป็นลักษณะการจัดภาพแบบอุดมคติ มีองค์ประกอบที่แตกต่างจากภาพที่เรามองเห็นทั่วไป เป็นภาพที่ระบายสีแบนเรียบด้วยสีสันสดใสเน้นรูปทรงโดยการตัดเส้นให้ความรู้สึกเพียงด้านกว้างและด้านยาว แสดงเป็นมุมมองภาพเล่าเรื่องลักษณะมองจากที่สูงตัวภาพแต่ละตัวจะเท่ากัน เป็นลักษณะเด่นของการจัดภาพแบบโบราณ ข้าพเจ้าจึงได้นำวิธีการบางส่วนมาปรับใช้ในงานของข้าพเจ้า

3. โครงสร้างองค์ประกอบ ภาพจิตรกรรมฝาผนังโดยส่วนมากเป็นภาพมุกกว้างเห็นองค์ประกอบชัดเจน บางตอนเป็นฉากรบสงคราม คนก็จะวิ่ง จับ กอดรัด พัดเหยียง เส้นในองค์ประกอบก็ขัดแย้ง สานไปมายุ่งเหยิง ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ข้าพเจ้าหยิบยกมาโครงสร้างในการร่างแบบผลงาน

อิทธิพลจากสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อแนวทางการดำเนินชีวิตมนุษย์ มนุษย์ต้องการปรับตัวให้สอดคล้องเข้ากับสิ่งแวดล้อม ทำให้วิถีชีวิตของมนุษย์แต่ละชนชาติ มีขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเอง ประเทศไทยถือว่าเมืองแห่งพระพุทธศาสนา มีสิ่งก่อสร้างและศิลปกรรมต่างๆ มากมาย นับตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งในช่วงเวลานี้เราเห็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ประเพณีในสังคมไทยอย่างรวดเร็ว แต่สิ่งเหล่านี้ยังคงอยู่ในพื้นฐานของความเป็นไทย สานต่อกันมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน

ประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุ ในขณะเดียวกันคนก็เริ่มเกิด ความเสื่อมทางด้านจิตใจอย่างเห็นได้ชัดจนหลายประการ ทั้งนิยมวัตถุ นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย ขย่องคนรวย โดยไม่คำนึงถึงว่าจะร่ำรวยมาได้โดยวิธีใด เกิดการแข่งขันเอาเปรียบ ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม การเบียดเบียนเอาเปรียบนั้นนอกจากจะเบียดเบียนกันเองแล้ว ยังเบียดเบียนรากฐานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ที่ดิน ป่าไม้ แม่น้ำ สภาพธรรมชาติถูกกรุกราน ยึดครอง ถูกทำลาย สภาพน้ำเน่าเสีย สภาพคนจนอยู่ในสลัมท่ามกลางตึกสูงอันหรูหราใหญ่โต สภาพความยากจนแร้นแค้นของคนในชนบท และสภาพเสื่อมโทรมทางสังคม อันเกิดจากความเสื่อมทางจิตใจมีมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากปัญหายาเสพติด โสเภณี โรคเอดส์และปัญหาอื่น ๆ รวมถึงการละเลยด้านศาสนา และประเพณีเป็นต้น

ข้าพเจ้าได้รับทราบเหตุการณ์บ้านเมือง ปัญหาทางสังคมความรุนแรงที่เกิดจากจิตใจคนขาดคุณธรรม จริยธรรม กระตุ้นให้ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอด สะท้อนสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์

อิทธิพลทางความคิด

ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ยาวนานในแหลมทองนี้ เพราะเป็นชาติเก่าแก่ ที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาแล้วแต่ดึกดำบรรพ์ เป็นชาติที่รักอิสรภาพ เสรีภาพ เคยแพ้ชนะจากสงคราม คราวแพ้ก็พยายามฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว คราวชนะไม่เคยข่มเหงรังแกผู้แพ้ ให้ทั้งการคุ้มครอง และการทำมาหากินไปตามปกติ จากประวัติศาสตร์และพงสาวดารไทยแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นความร่วมมือร่วมใจ ความชาญฉลาดและความกล้าหาญของบรรพบุรุษในการพลีเลือดเนื้อรักษาแผ่นดินและสามารถ ป้องกันรักษาเอกราชจนได้ตลอดรอดฝั่ง มีอำนาจอธิปไตยของตัวเองมาตลอดระยะเวลายาวนาน

งานศิลป์ไทยเป็นศิลปะ ที่ผ่านการกลั่นกรองจากภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษหลายยุคหลายสมัย สืบทอดเป็นประเพณีต่อเนื่องอย่างยาวนาน ลักษณะละเอียดอ่อนประณีตของงานจิตรกรรมนั้น

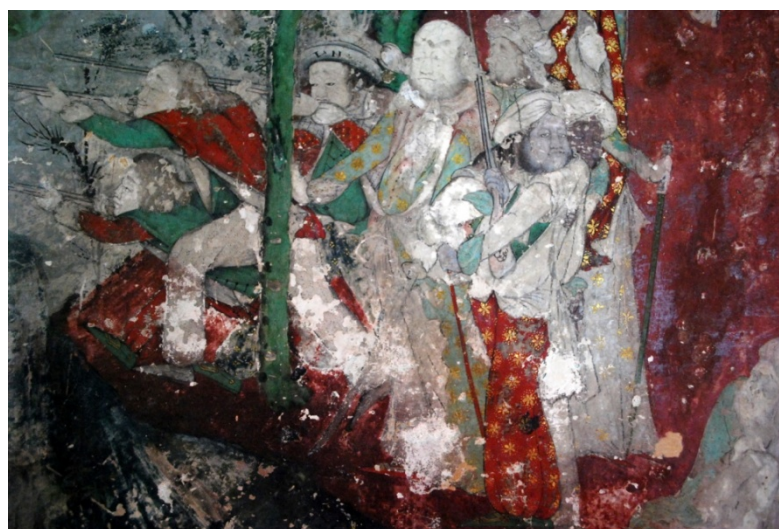
แสดงความเป็นชาติที่มีจิตวิญญาณสูงส่ง เนื้อหาเรื่องราวต่างๆจุดมุ่งหมายเพื่อขัดเกลาจิตใจของ
ตนเองให้มีชีวิตสงบร่มเย็น ส่วนวิวัฒนาการของลักษณะงานจิตรกรรมไทยนั้นมิได้บอกให้รู้แต่ละ
ยุคแต่ละสมัยเพียงเท่านั้น เมื่อพิจารณาถึงเรื่องราวสามารถบ่งบอกลักษณะของสังคม ค่านิยมที่
เปลี่ยนไปตามกระแสวัฒนธรรมและการเวลา

ในปัจจุบันสังคมไทยก้าวสู่สมัยของโลกาภิวัตน์ ความหลากหลายของวัฒนธรรมที่ถา
โถมเข้ามา สะท้อนให้เราได้เห็นจากศิลปะของไทย ซึ่งมีความคิดและการแสดงออกที่หลากหลาย
ตามทัศนะส่วนตัวของศิลปิน ซึ่งต้องการหาแนวทางใหม่ ในโลกเสรีที่เต็มไปด้วยการสร้างสรรค์
และความขัดแย้ง

ภาพข้อมูลที่เป็นอิทธิพลจากจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพที่ 1 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม

ภาพที่ 2 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม

ภาพที่ 3 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม

ภาพที่ 4 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดหนองบัว จ.น่าน

ภาพที่ 5 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม

ภาพที่ 6 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดกุมินทร์ จ. น่าน

ภาพที่ 7 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม

ภาพที่ 8 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม

ภาพที่ 9 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดโพธิ์

ภาพที่ 10 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดมหาธาตุาราม

ภาพที่ 11 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดหนองบัว จ. น่าน

ภาพที่ 12 ภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดสุวรรณาราม

ภาพข้อมูลที่เป็นอิทธิพลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมปัจจุบัน

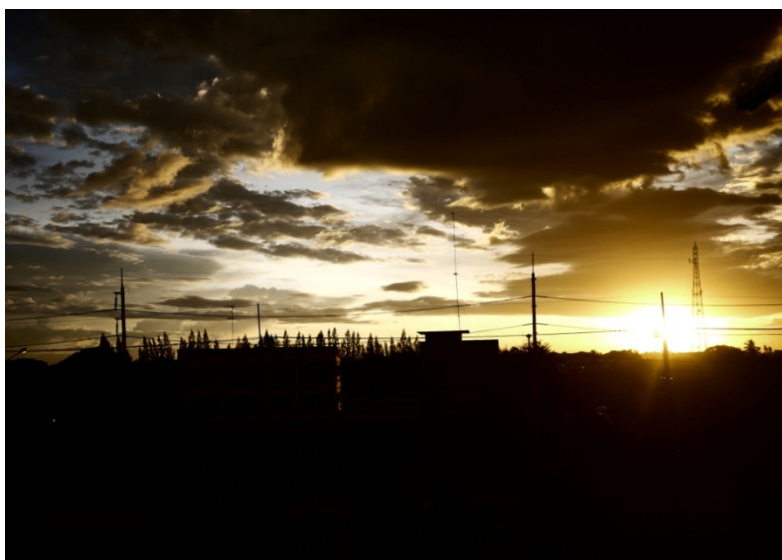
ภาพที่ 13 ห้างมาบุญครอง

ภาพที่ 14 ภาพตึกมุมกว้าง

ภาพที่ 15 ภาพสะพานวงแหวนอุตสาหกรรม

ภาพที่ 16 ภาพท้องฟ้า

ภาพที่ 17 ภาพตึกสยามพารากอน

ภาพที่ 18 พระพุทธรูป หลวงพ่อโต วัดอินทรวิหาร

ภาพที่ 19 ภาพพระนอนวัดโลกยสุธา จ. พระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 20 ภาพคนรอรถบัส

บทที่ 3

องค์ประกอบและกระบวนการสร้างสรรค์

การดำเนินการในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้ามีกระบวนการ ขั้นตอนความคิดไปจนถึงขั้นตอนของกระบวนการทำงานตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าข้อมูล และการประมวลข้อมูลความคิดต่างๆ ไปจนถึงขั้นตอนการสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยกำหนดไว้เป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

1. การหาข้อมูลเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

1.1 ข้อมูลจากจิตรกรรมฝาผนัง ข้าพเจ้าทำการศึกษาหาข้อมูลจากสถานที่จริงตามศาสนาสถานที่สำคัญ เช่น วัดสุวรรณาราม วัดโพธิ์ พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ วัดหนองบัว วัดกุมินทร์ เป็นต้น เพื่อซึมซับอารมณ์ความรู้สึก รวมไปถึงเรียนรู้วิธีการเขียนงานจิตรกรรมไทย ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ประมวลผลตามความรู้สึกของข้าพเจ้า เพื่อนำมาประยุกต์ใช้และเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

1.2 ข้อมูลจากหนังสือภาพจิตรกรรมฝาผนัง การที่ข้าพเจ้าศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริงองค์ความรู้ยังไม่ครบถ้วน จึงต้องใช้คำอธิบายเพิ่มเติมจากหนังสือ ที่สามารถเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับจิตรกรรมฝาผนังวัดนั้นๆ ได้ เพื่อจะได้ประมวลผลและวิเคราะห์งานจิตรกรรมฝาผนังได้อย่างถูกต้อง

1.3 ข้อมูลจากหนังสือประวัติศาสตร์ไทย ข้าพเจ้านำเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เป็นฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์ ทั้งในเรื่องสงคราม วิถีชีวิต การแต่งกาย การคมนาคม ของคนในยุคสมัยก่อน ซึ่งเราก็จะหาได้จากหนังสือภาพประวัติศาสตร์ รวมถึงเรื่องราวเนื้อหาสาระข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

1.4 ข้อมูลสนามตามสถานที่ต่าง ๆ พื้นที่ใจกลางเมืองกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ มีสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าทางวัตถุสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย ข้าพเจ้าจึงได้เข้าไปซึมซับบรรยากาศและเก็บภาพ สถานที่สำคัญย่านใจกลางเมือง เช่น สะพานพระราม 8 ย่านสยามพารากอน สถานีรถไฟฟ้า บีทีเอส มานูโครอง ฯลฯ

ทั้งหมดนี้ เป็นฐานข้อมูลเพื่อที่จะสร้างสรรค์ผลงาน นำมาวิเคราะห์ร่วมกันและหาเป้าหมายที่น่าสนใจตรงกับการแสดงออกทางความรู้สึกส่วนตัวให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อนำไปพัฒนาเป็นผลงานสร้างสรรค์

2. ภาพร่าง

ภาพร่างลายเส้นถือเป็นการสรุปข้อมูลเบื้องต้น ข้าพเจ้าได้ทดลองเขียนภาพร่างไว้หลายๆ ตัวอย่าง นำมาประมวลผลจัดสรรให้อยู่ในตำแหน่งที่สมควร จัดวางโครงสร้างที่ขัดแย้งกันให้ประสานกลมกลืนกับตำแหน่งหลักของภาพ โดยตัวละครจะดำเนินเรื่อง เลื่อนไหลไปกับทิศทางขององค์ประกอบ การจัดวางองค์ประกอบนั้นต้องคำนึงถึงจังหวะตัวละคร สถานที่สำคัญ ในอดีตที่หยิบยกมา ให้ประสานกลมกลืนกันอย่างลงตัวทั้งนี้ อาจปรับเปลี่ยนตำแหน่งได้บ้างตามความเหมาะสม

3. ภาพต้นแบบ

ข้าพเจ้าใช้เทคนิควิธีการเขียนภาพร่างต้นแบบโดยการนำภาพร่างที่เป็นลายเส้น เข้าสู่กระบวนการตัดต่อทางคอมพิวเตอร์ เพื่อง่ายต่อการจินตนาการต่อให้เห็นภาพบรรยากาศสมจริงตามความคิด กำหนดสีและภาพบรรยากาศโดยมีความสัมพันธ์ได้อย่างกลมกลืน อาจเพิ่มเติมจากภาพร่างให้เหมาะสม สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

นำภาพต้นแบบมาขยายเป็นผลงานจริงมีขั้นตอนวิธีการดังนี้

4.1 ร่างโครงสร้างใหญ่ของภาพให้ชัดเจน ใช้สีอะคริลิกแบบขั้นสร้างเป็นพื้นผิวให้ความนุ่ม เน้นที่ตัวสถาปัตยกรรมและจุดเด่นของภาพ ตามจังหวะและโครงสร้างของภาพ

4.2 ลงสีให้ได้บรรยากาศตามภาพร่างต้นแบบ โดยใช้วิธีสีนอนภาพกับพื้น ชั่งน้ำหนักไว้บนเฟรมผ้าใบปล่อยให้ไหลตามจังหวะของพื้นผิว และความต้องการที่จะกำหนดทิศทางของสี รอจนแห้ง ลงน้ำหนักสีให้หนักแน่นขึ้นเพื่อหาจังหวะของโครงสร้างภาพให้ต่อเนื่องกับโครงสร้างส่วนรวม

4.3 ร่างภาพและตัดเส้นลงรายละเอียดตามภาพต้นแบบ ใช้จินตนาการเพิ่มเติมจากเดิมบ้าง ขึ้นอยู่กับจังหวะของโครงสร้างสีและเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์ต่อกันน้ำหนักสว่างและเข้มในบางจุดให้ภาพดูมีชีวิตยิ่งขึ้น

4.4 ดูภาพรวม เน้นน้ำหนักให้ภาพมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเน้นสีสันบ้างในบางจุดเพื่อเกิดมิติใหม่ของภาพ

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ในการแสดงออกผ่านผลงานของข้าพเจ้า ได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลจริง ผลงานจิตรกรรมฝาผนัง รวมทั้งเอกสารตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสังคมการดำเนินชีวิตรวมไปถึงเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทยในอดีตและปัจจุบันเพื่อนำเนื้อหาดังกล่าวกลั่นกรองเป็นความคิดรวบยอด ผสมผสานกับการแสดงออกเฉพาะตน ออกมาเป็นผลงานจิตรกรรมไทยแนวประเพณีโดยกำหนดองค์ประกอบด้วยทัศนธาตุต่าง ๆ ในงานจริงดังนี้

เส้น (Line)

คุณค่าจิตรกรรมประเพณีของไทยให้คุณค่าความงามของเส้นเป็นเรื่องสำคัญในการแสดงออก เพราะเส้นให้ความรู้สึกในการแสดงออกน่านับปรการ การตัดเส้นเป็นสิ่งสำคัญที่นอกจากจะทำให้เกิดรูปทรงขึ้นมาแล้วยังสร้างความมีชีวิตคุณค่าความงามความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นในผลงาน เส้นยังเป็นส่วนที่ทำให้ภาพมีความคมชัดขึ้น เกิดความงามอย่างสมบูรณ์ ลีลาของเส้นที่มีจังหวะสัมพันธ์กันบนรูปทรงต่าง ๆ

รูปทรง (Form)

ข้าพเจ้านำรูปทรงจากงานจิตรกรรมฝาผนังผสมผสานกับรูปทรงในภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน หาจังหวะพื้นที่ที่มีความเหมาะสมใกล้เคียงสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ขัดแย้ง

ที่ว่าง (Space)

ข้าพเจ้ากำหนดพื้นที่ภายในภาพไว้ ในบรรยากาศของห้องฟ้าช่องไฟของตัวละครสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ทำให้ภาพดูมีอากาศไม่แน่นอัดอัดจนเกินไปและทำให้เกิดความเคลื่อนไหวจากรูปทรงหนึ่งไปสู่อีกรูปหนึ่ง

สี (Color)

งานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ส่วนมากจะใช้สีเอกรงค์ คือใช้สีเพียงไม่กี่สี ภาพที่ปรากฏจึงถูกคลุมด้วยสีส่วนรวมดูเป็นสีเดียว ซึ่งนิยมเขียนกันมาตั้งแต่โบราณ แต่ข้าพเจ้าจะใช้สีสมัยใหม่ที่จัดสดใสมากกว่าโบราณ ภาพโดยรวมเป็นสีม่วงทึบแสดงบรรยากาศขุนมัวมีแสงสีเหลืองส้ม เเจาะตามช่องไฟภาพให้มีความสว่างเพิ่มความสดใสในภาพ ในตำแหน่งที่สำคัญเน้น สีสดเพิ่มความสนใจพร้อมทั้งกระจายสีส่วนรวมให้เท่ากัน ให้รู้สึกถึงความเคลื่อนไหว

พื้นผิว (Texture)

พื้นผิวในผลงานชุดนี้ ทำขึ้นจากโครงสร้างของสถาปัตยกรรมและบรรยากาศของภาพ โดยกำหนดทิศทางของพื้นผิวให้สอดคล้องประสานกลมกลืนกันสีและน้ำหนักของภาพ ให้ดูมีอากาศเพิ่มอารมณ์ความรู้สึก และง่ายต่อการจินตนาการต่อ เกิดความงามในอีกแบบหนึ่ง

น้ำหนัก (Tone)

ใช้ค่าน้ำหนักของสีที่กำหนดพร้อมกับการทำพื้นผิว กักรูปทรงและพื้นที่ว่างตามความเหมาะสม น้ำหนักของภาพจะเป็นโทนสีหนักสลับกับพื้นผิวสีอ่อนเบา ๆ สร้างระยะและมิติของรูปทรง แทรกสีขาวเป็นบางช่วงเพื่อนั้นระยะและจุดเด่นให้ดูมีความสมจริงและกลมกลืนในผลงาน

ภาพแสดงตัวอย่างแบบร่างผลงาน

ภาพที่ 21 ภาพแสดงแบบร่างสีลงบนผ้าใบ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 22 ภาพแสดงแบบร่างปากกานกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 23 ภาพแสดงแบบร่างปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

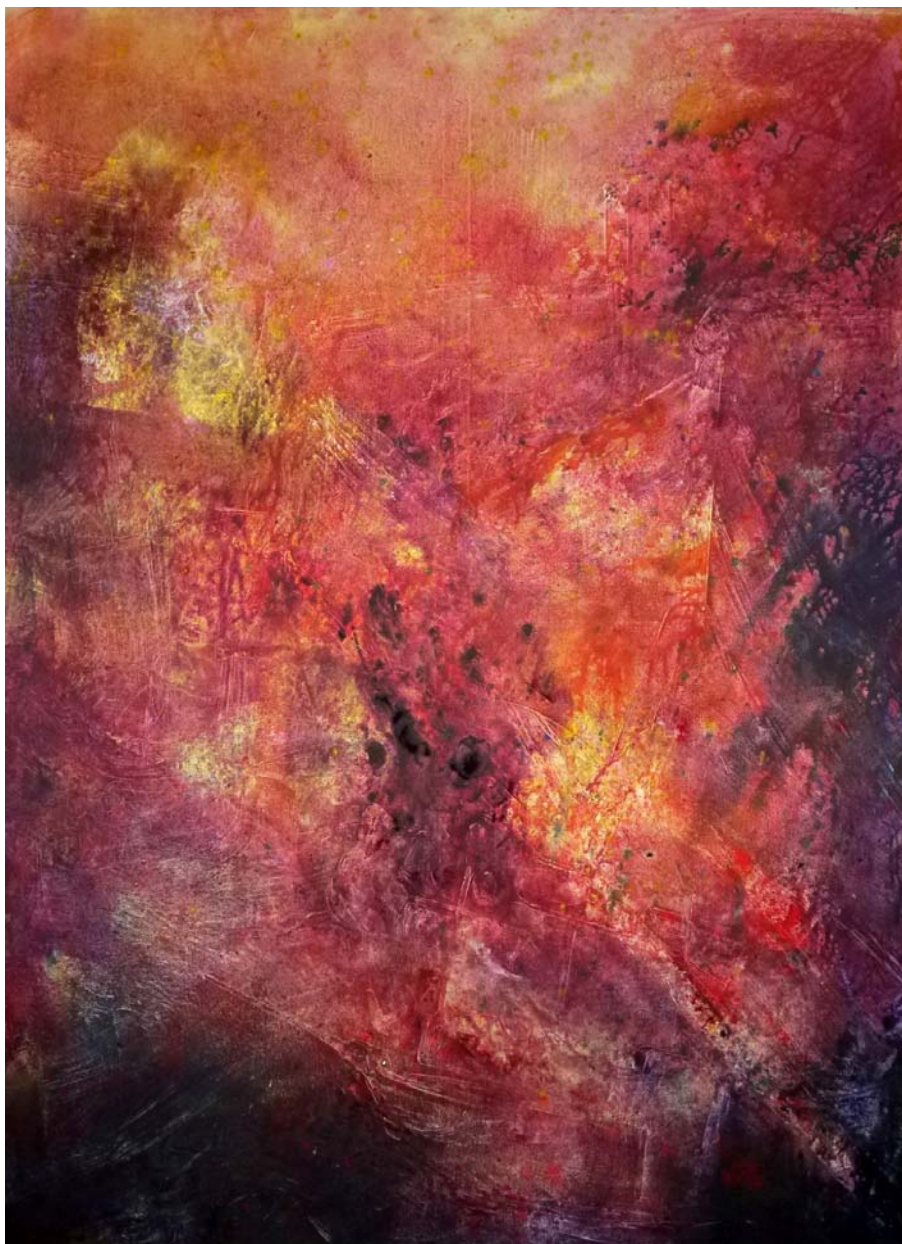

ภาพที่ 24 ภาพแสดงแบบร่างปากกาบนกระดาษ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

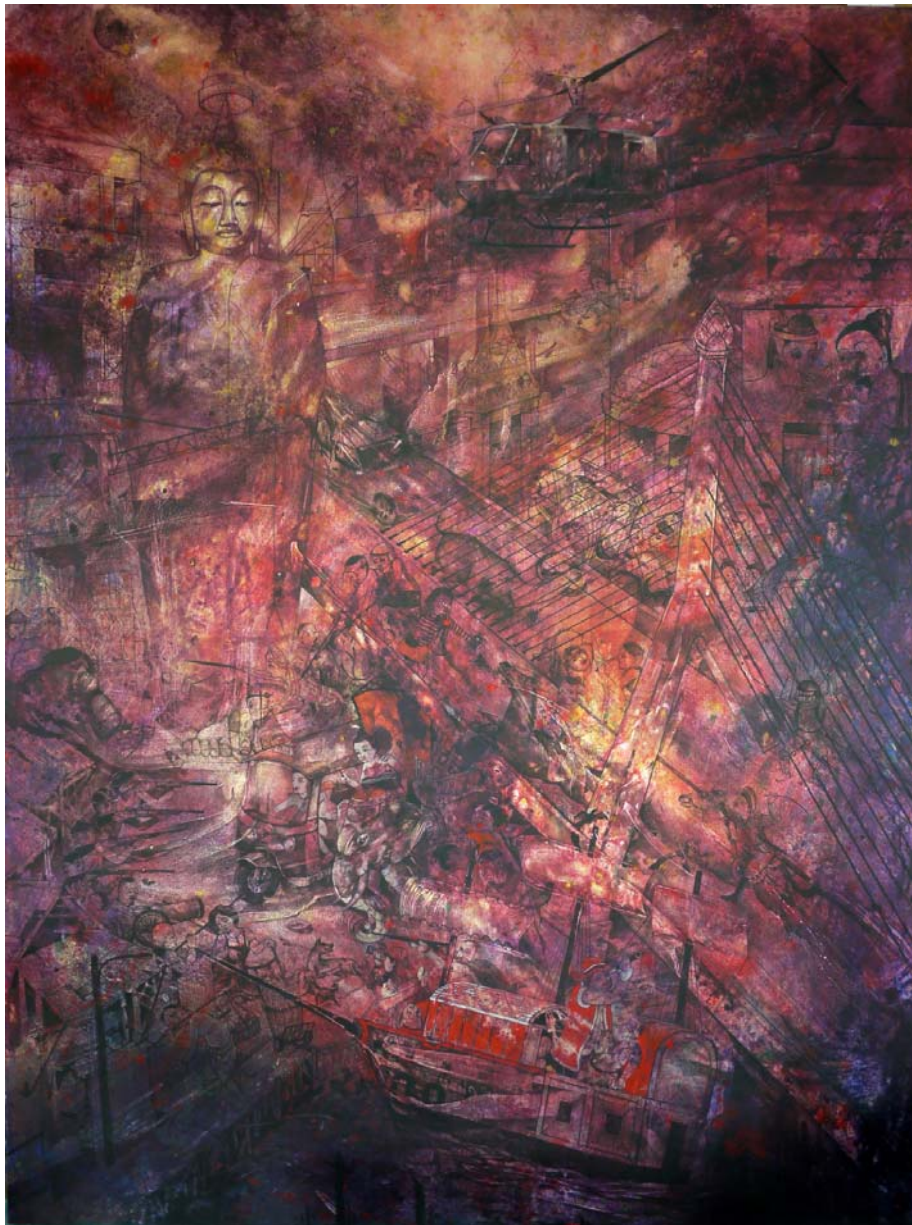

ภาพที่ 25 ภาพแสดงแบบร่างตัดต่อทางคอมพิวเตอร์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

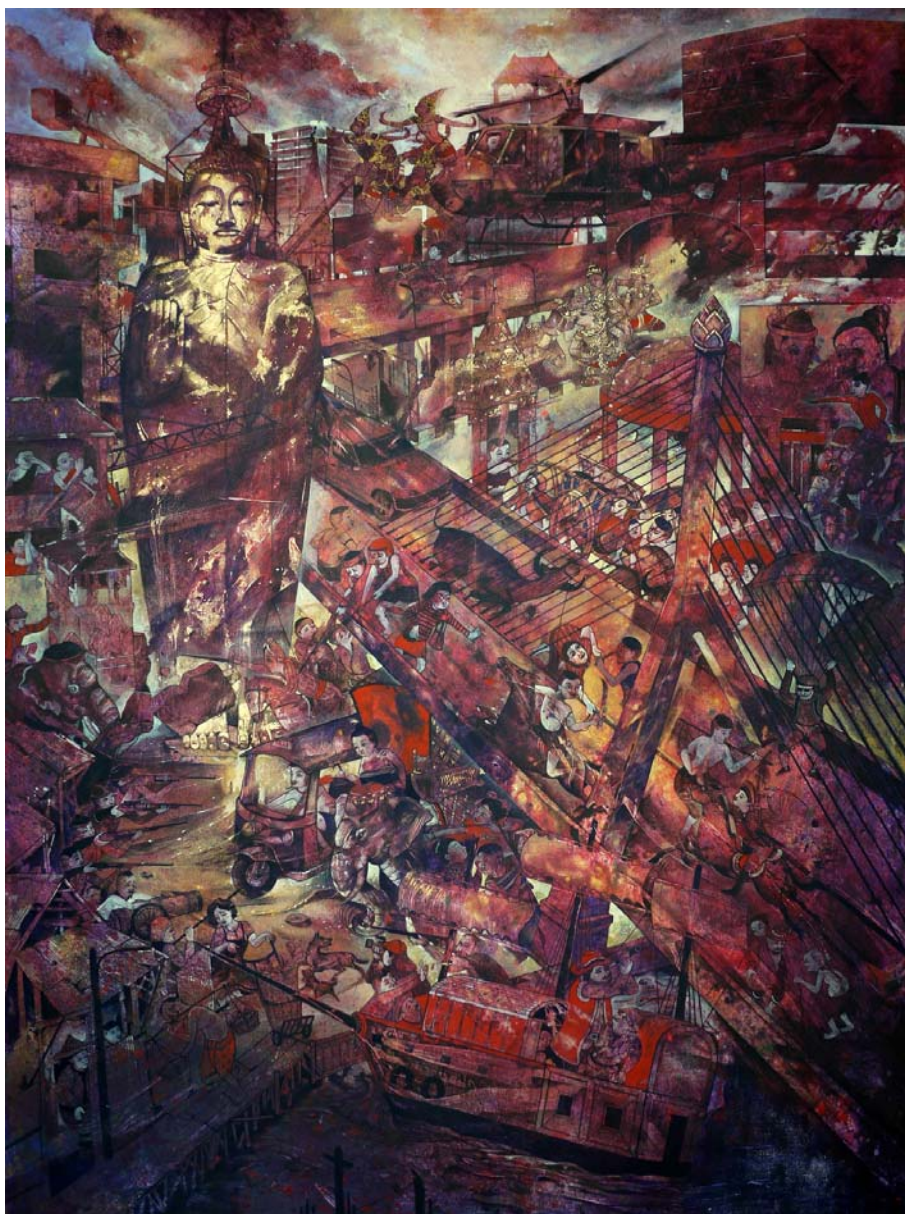
ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ภาพที่ 26 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ภาพที่ 27 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ภาพที่ 28 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

บทที่ 4

การดำเนินงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

ผลงานจิตรกรรมไทยแนวประเพณีชุด “จิตรกรรมไทยประเพณีในอดีตและปัจจุบัน” ใช้สถานที่ปัจจุบันย่านใจกลางเมืองในกรุงเทพมหานคร ผสมผสาน ทับซ้อนด้วยเรื่องราวภาพเหตุการณ์ สำคัญในอดีต ซึ่งได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจจากจิตรกรรมฝาผนัง เสนอแนวความคิดและความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อสังคมไทยในอดีตและปัจจุบันผ่านงานจิตรกรรม รวมสมัย

จากประสบการณ์ที่สังคมและการศึกษาเรียนรู้จากครูช่างโบราณ ได้พัฒนาปรับปรุงผลงานให้ตรงกับความคิด ความมุ่งหมาย ความถนัดของข้าพเจ้าแสดงออกเป็นผลงานสร้างสรรค์เป็นระยะดังนี้

ผลงานระยะแรก

เป็นผลงานที่พัฒนาต่อยอดจากงานชุด “การทับซ้อนของกาลเวลา” คือเปลี่ยนเทคนิควิธีการที่ต้องปรับขนาดภาพขนาดใหญ่และเขียนทับ เป็นการเขียนทั้งหมดแต่ใช้กรรมวิธีแบบโบราณ โดยการทำพื้นดินสอพอง เขียนภาพด้วยสีฝุ่น เนื้อหาเรื่องราวกับสถานที่ชุมชน ในกรุงเทพมหานคร เช่น ลำเพ็ง ท่าช้าง สถานีรถไฟฟ้ามหานคร โดยยังคงใช้แนวความคิดเดิมที่ให้คนโบราณในจิตรกรรมฝาผนังอดีต ทับซ้อน กับคนปัจจุบันสถานที่ปัจจุบัน ในระยะหนึ่งของการทำงานได้เปลี่ยนวิธีการจากเขียนภาพกรรมวิธีแบบโบราณมาเป็น การใช้สีอะคริลิกที่สามารถเพิ่มเทคนิคได้มากกว่าสีฝุ่น เส้นและองค์ประกอบก็ยังคงเป็นแบบโบราณ การดำเนินเรื่องก็ค่อย ๆ ไปอย่างช้า ๆ ไม่แตกต่างจากงานชุดก่อน ๆ มาก

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานในช่วงนี้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องราวและเทคนิควิธีการที่สามารถสอดคล้องและกลมกลืนขึ้นกว่าเดิม โดยใช้เหตุการณ์บ้านเมือง ณ ช่วงขณะนั้น ชื่นภาพเหตุการณ์โบราณที่มีความสอดคล้อง ใกล้เคียงกันซึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญที่คนส่วนใหญ่มักคุ้นเคย สอดแทรกด้วยเทคนิคพื้นผิวการปาดสีที่มีความรุนแรง ประกอบโทนสีวรรณะร้อนเส้นสายการเขียนตัวละครค่อนข้างอิสระ การจัดองค์ประกอบใช้สัญลักษณ์ของความขัดแย้ง เข้ามาทำให้เห็นความชัดเจนใน

การแสดงออก กลุ่มคนที่ข้าพเจ้าหิยขกตัวอย่าง จากฉากสงครามสำคัญในจิตรกรรมฝาผนัง มีทั้ง กอครัด ฟัด เหยียง ผสมกับตัวภาพไทยในปัจจุบันดูกลมกลืนไปกับบรรยากาศสภาพแวดล้อม เมืองในปัจจุบัน สิ่งอำนวยความสะดวก สถาปัตยกรรมทันสมัยรายล้อมด้วยตึกสูงป้ายโฆษณา ขนาดใหญ่ติดถนน ทางด่วนขนาดยาวตัดผ่านรถไฟลอยฟ้าที่ดูุ่นวาย มีสถาปัตยกรรมวัดและ พระพุทธรูป ขนาดเล็กตั้งอยู่ใจกลางเมือง ซึ่งเป็นภาพความเป็นจริงในสังคมปัจจุบัน

ข้าพเจ้าใช้ความรู้สึกที่มีต่อสังคมปัจจุบันขณะนั้น ถ่ายทอดและตีความเป็นจิตรกรรม ไทยร่วมสมัย เสนอมุมมอง การกระทำซ้ำซ้อนระหว่างอดีตและปัจจุบันที่นับวันก็ค่อย ๆ เสื่อมลง ทุกที

ผลงานวิทยานิพนธ์

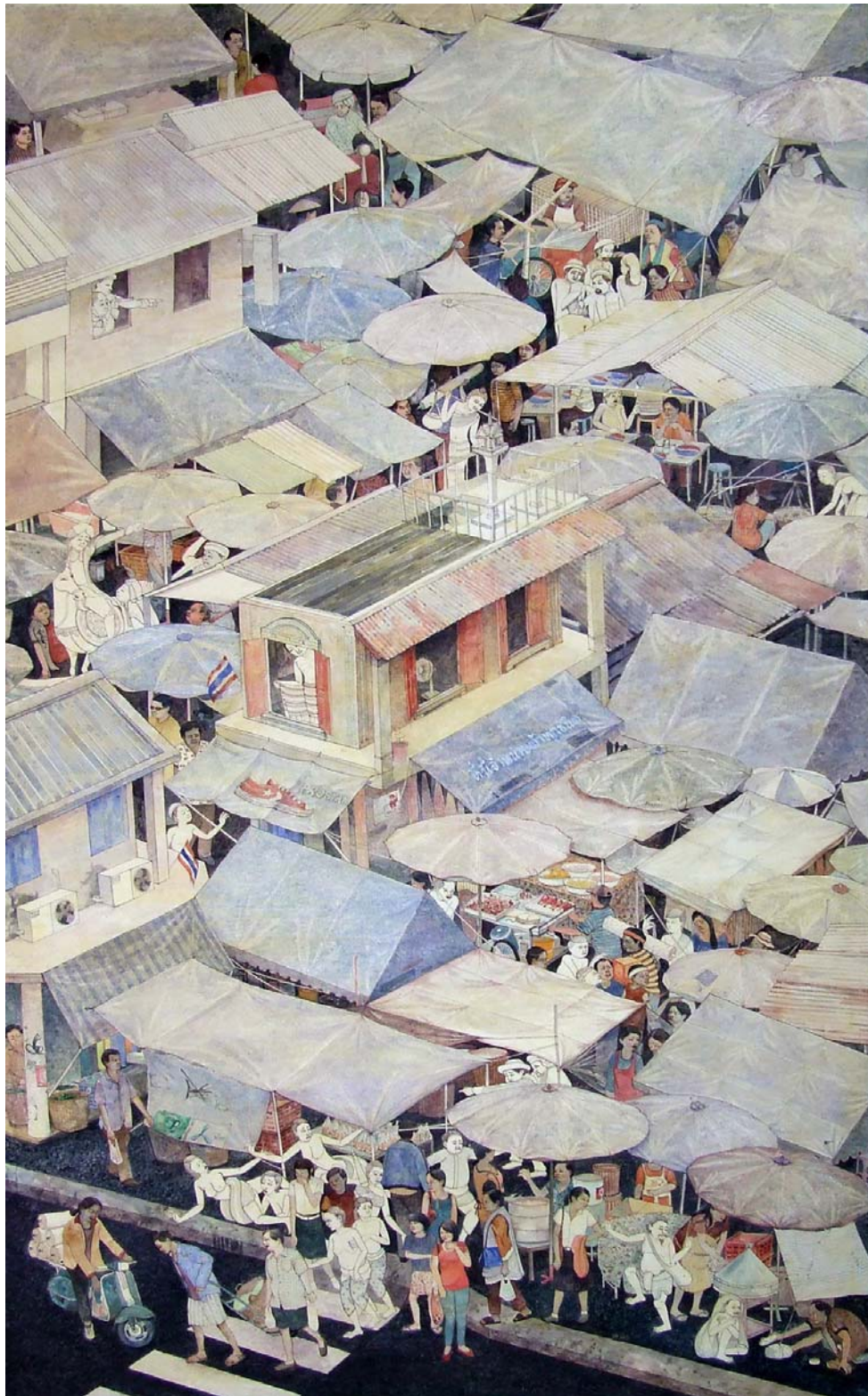
การสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชุดนี้เป็นผลงาน ต่อเนื่องระยะที่ผ่านมาได้ศึกษาเรียนรู้ด้วย ตนเอง และจากคำแนะนำของเหล่าคณาจารย์ หล่อหลอมเป็นองค์ความรู้พัฒนาความคิดผ่าน กระบวนการสร้างสรรค์ ให้ตรงกับความคิดจินตนาการของข้าพเจ้าเองมากที่สุด

การสร้างมุมมองกว้างเห็นขอบฟ้า จุดเด่นของภาพขนาดใหญ่ชัดเจน และค่อย ๆ กระจาย เนื้อหาและองค์ประกอบให้มีสัดส่วนที่พอเหมาะ เป็นการพัฒนาจากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ให้ดู มีพื้นที่ว่างในบรรยากาศและแรงปะทะของรูปทรง น้ำหนักของภาพโดยรวมมีความเข้ม เน้นจุด สนใจด้วยน้ำหนักอ่อนเบา ๆ เพิ่มมิติให้ดูซับซ้อน รายละเอียดใช้วิธีการตัดเส้นแบบโบราณ เน้นสี และน้ำหนักในบางตำแหน่งที่ต้องการให้เป็นจุดสนใจ การต่อเนื่องขององค์ประกอบลื่นไหลไป ตามพื้นผิวที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก ตัวสถาปัตยกรรมปัจจุบันใช้เส้นโครงสร้างกลมกลืนกับ พื้นผิว คัดน้ำหนักให้ดูสมจริง เพื่อให้ความสมดุลระหว่างองค์ประกอบด้านบนและด้านล่าง ได้ เพิ่มตัวละครนางฟ้า เทวดา สวรรค์ ในตำแหน่งที่เหมาะสมในบางพื้นที่ที่มีความลงตัวของสี บรรยากาศ ประกอบกับพื้นผิวที่ลงตัวแล้ว ก็สามารถปล่อยให้ผู้ชมสร้างจินตนาการด้วยตัวเอง เติมนิสัยให้เกิดจุดเด่นเน้นเพิ่มความงามรายละเอียดให้มีคุณค่าในด้านความงาม แสดงอารมณ์ ความรู้สึกให้กลมกลืนเพิ่มความสมบูรณ์ของภาพ

ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 29 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 30 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 31 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 32 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 33 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

ภาพที่ 34 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6

ภาพที่ 35 ภาพผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7

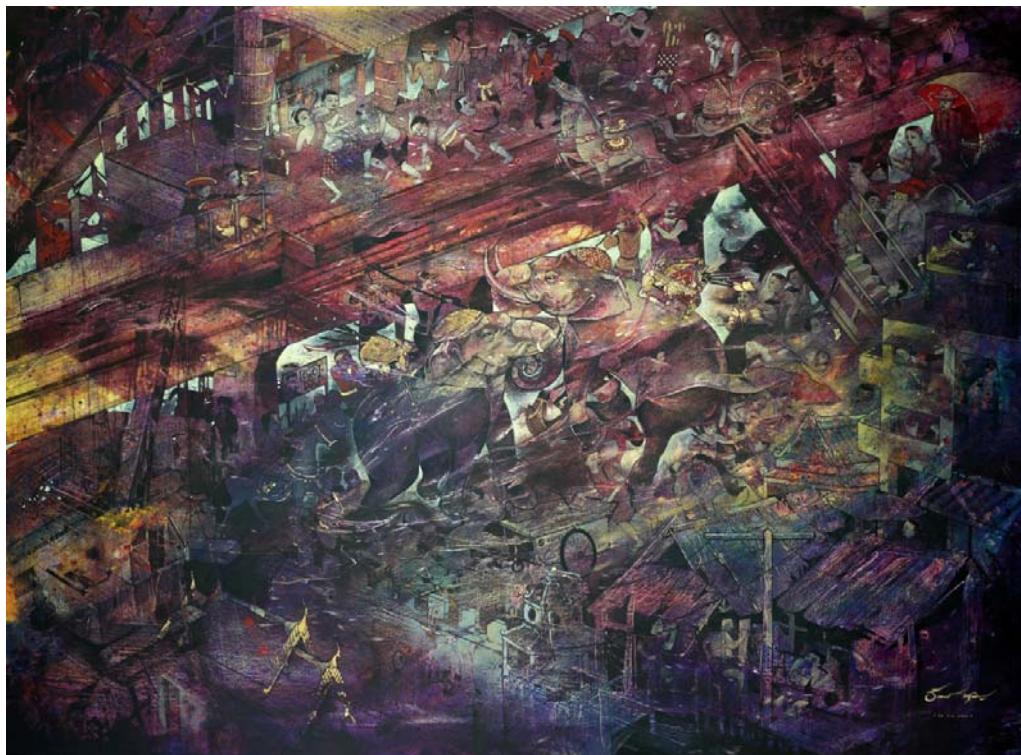
ผลงานวิทยานิพนธ์

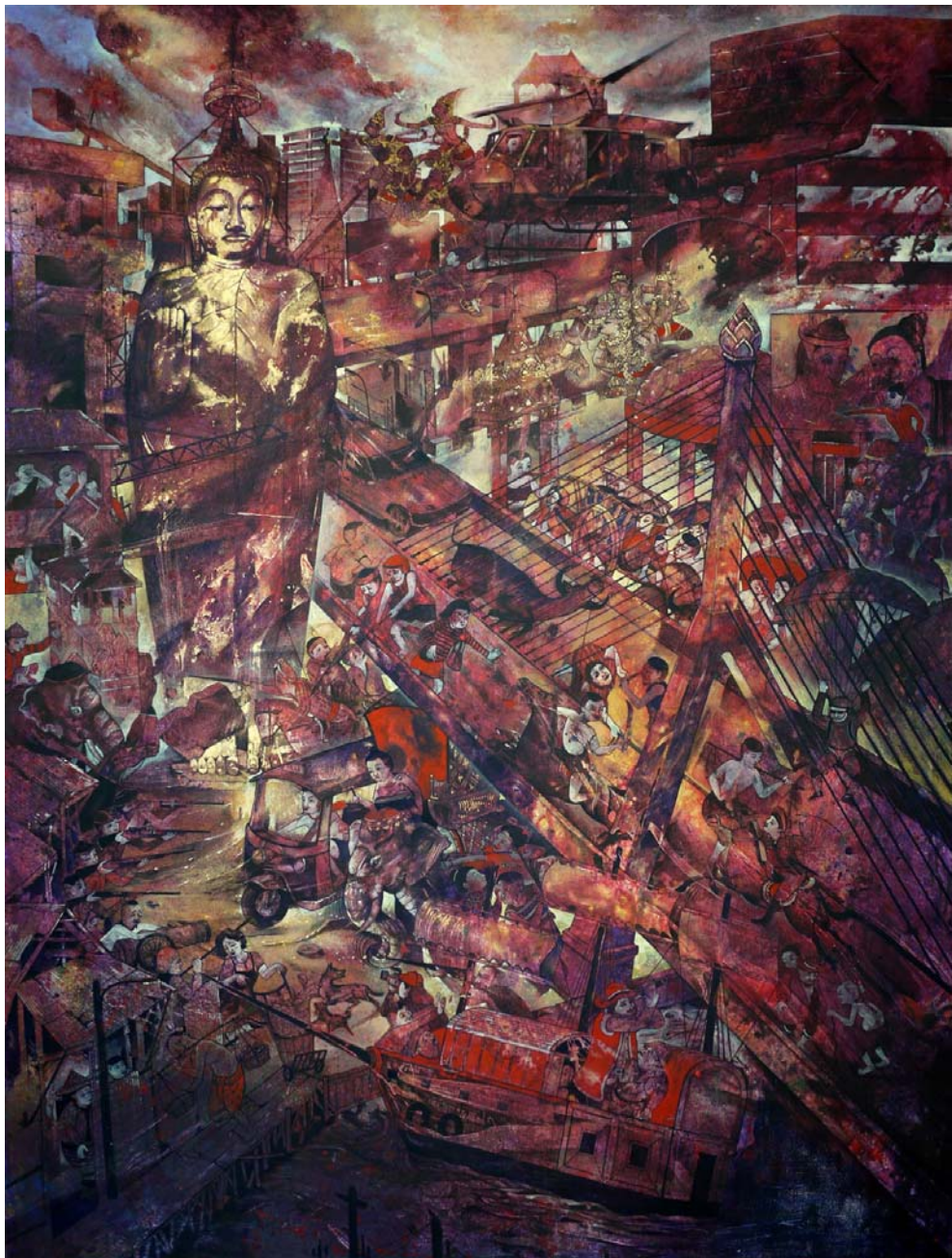
ภาพที่ 36 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 37 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 38 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 39 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 40 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5

บทที่ 5

สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

จากความประทับใจในภาพจิตรกรรมฝาผนังและความชอบที่จะสังเกตเปรียบเทียบ ภาพลักษณ์ของเหตุการณ์บ้านเมือง จึงเกิดจินตนาการ สร้างสรรค์ออกมาเป็นจิตรกรรมสมัยใหม่ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ข้าพเจ้าสังเกตเห็นวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ภายใต้วงเหล่านี้อ่านผ่านภาพเหตุการณ์ที่บรรพบุรุษต่อสู้เพื่อประเทศชาติเพื่อเอกราชของเรา ความสำคัญของบรรพบุรุษที่นับวันคนก็ค่อย ๆ ลืมและหายไป ในจิตสำนึกของสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า น่าจะเป็นบทเรียนให้คนได้ตระหนัก เรียนรู้และแก้ไข โดยอยู่บนพื้นฐานของความคนไทย

จากประสบการณ์ในการทำงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ ทำให้สรุปได้ว่า การทำงานศิลปะทั้งในรูปแบบ แนวความคิดและจินตนาการ ย่อมเกิดจากสิ่งที่ได้ประสบพบเห็นธรรมชาติ คนรอบข้าง ข่าวสาร หรือจากงานศิลปะในอดีตและปัจจุบันล้วนแต่สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานศิลปะให้เราได้เสมอ หากเรามีความมุ่งมั่น ความเพียรพยายาม ความอดทนความตั้งใจและที่สำคัญที่สุดคือ ความบริสุทธิ์ใจที่จะสร้างสรรค์ผลงาน

ตัวผลงานศิลปะนั้นมิได้แสดงความถูกผิดเป็นเป้าหมาย แต่เป้าหมายที่แท้จริงในการทำงานศิลปะนั้นย่อมแสดงถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดจินตนาการออกมาเป็นความงามส่วนบุคคลในการสร้างสรรค์ ดังนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างจึงเป็นไปได้เสมอในการทำงานศิลปะ

บรรณานุกรม

ชลูด นิ่มเสมอ. วาดเส้นสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์,2553.

ชลูด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์,2553.

วินัย ปราบริปู. จิตรกรรมฝาผนังเมืองน่าน. กรุงเทพมหานคร : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด,2552.

ภาคผนวก

รายละเอียดผลงานการสร้างสรรค์

ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

1. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1
ขนาด 90x120 เซนติเมตร เทคนิค สีฝุ่นบนพื้นดินสอพอง
2. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2
ขนาด 100x200 เซนติเมตร เทคนิค สีฝุ่นบนพื้นดินสอพอง
3. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3
ขนาด 90x120 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
4. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4
ขนาด 120x160 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
5. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5
ขนาด 150x200 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
6. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6
ขนาด 150x200 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
7. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 7
ขนาด 150x200 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ผลงานวิทยานิพนธ์

1. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1
ขนาด 200x250 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
2. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2
ขนาด 1400x150 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
3. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3
ขนาด 150x200 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
4. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4
ขนาด 150x200 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ
5. ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5
ขนาด 210x280 เซนติเมตร เทคนิค สีอะคริลิกบนผ้าใบ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล : นาย ชีรวัฒน์ นุชเจริญผล
 วันเดือนปีเกิด : 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2528
 ที่อยู่ : 32 หมู่ 8 ตำบลบ่อแก้วทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
 20270
 โทรศัพท์ : 087-8175547
 E-mail : Joshpack@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

โรงเรียนบ้านหนองยายเกา

โรงเรียนพนัสพิทยาคาร

ปริญญาตรีเกียรตินิยมอันดับ 2 ภาควิชาศิลปไทย คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและ

ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ กลุ่มวิชาเอกศิลปไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

- นิทรรศการวันศิลป์ พีระศรี
- นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 30
- นิทรรศการภาพทิวทัศน์ในมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์
- นิทรรศการแสดงผลศิลปกรรมร่วมสมัย ศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 25
- นิทรรศการศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 55
- นิทรรศการจิตรกรรมบัวหลวงครั้งที่ 31
- นิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” บริษัทโตชิบา ประเทศไทย ครั้งที่ 21
- นิทรรศการจิตรภาพไทย ณ แกลอรีปาลาติกาจังหวัดเชียงใหม่

เกียรติประวัติ

- 2549 - รางวัลยอดเยี่ยม ตั้ปดาห์แห่งความปลอดภัย ระดับอุดมศึกษา (กระทรวงแรงงาน) ครั้งที่ 20 ความปลอดภัยในการทำงาน
 - รางวัลที่ 2 การประกวดภาพวาดวันวิสาขบูชา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- 2550 - รางวัลที่ 3 วรรณกรรมไทย โครงการจินตนาการสืบสานวรรณกรรมไทย
- 2551 - รางวัลเกียรตินิยมเหรียญเงิน “ศิลป์ พีระศรี” ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 25
 - รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ระดับอุดมศึกษา โครงการยูโอบีรังสรรค์จิตรกรไทย ทุนมูลนิธิ จักพันธุ์ โปษยกฤต
- 2552 - รางวัลสนับสนุน “ศิลป์ พีระศรี” ศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 26
 - รางวัลดีเด่น ศิลปกรรม TOSHIBA นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต ครั้งที่ 21
- 2553 - รางวัลที่ 2 ระดับอุดมศึกษา โครงการยูโอบีรังสรรค์จิตรกรไทย
 - รางวัลที่ 2 จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 32
- 2554 - รางวัลที่ 2 สนับสนุนกระทรวงวัฒนธรรม ศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 57
 - รางวัลดีเด่น ประกวดภาพจิตรกรรม 84 พรรษาธรรมราชาประชาธิปไตย